

L'ENTREVISTA

Josep Frigola. MISSIONER EMPORDANÈS QUE FA 44 ANYS QUE ÉS A L'ÀFRICA

«Uns pateixen la crisi a partir de la riquesa, i uns altres a partir de la misèria»

Aquest capellà va marxar a l'Àfrica el 1965 i ha viscut a Burkina Faso i al Níger. En aquest país ha promogut, entre altres coses, dos centres anomenats Can Espavila't i Que Tothom S'espavili. Hi ha anat a ajudar, més que a predicar, a unir evangelització i desenvolupament

JOSEP PUIGBERT ● Fa vuit dies que el capellà Josep Frigola (Ventalló, 1941) és a Jerusalem, on farà un recés de tres mesos de la seva activitat amb els Pares Blancs al Níger. En quinze dies ha estat a tres continents. Perquè entre Niamey, on viu actualment, i Jerusalem, ha passat una setmana a Figueres per presentar el seu llibre *Tota una vida per Àfrica*, un títol ben encertat perquè en aquest continent fa 44 anys que hi és.

—Què li fa més ànsia, venir cap aquí o tornar cap allà?

—«Mentre pugui fer servei allà i vegi que puc fer coses positives i la gent m'aprecia, m'hi quedaré. Hi haurà un moment, però, que hauré de prendre una decisió i penso que el retorn definitiu cap aquí hauria de ser quan encara fos vàlid, i no esperar fins al final de la corda per tornar cap a casa. Si véns aquí perquè et portin de dret a l'hospital o a una residència, tampoc val la pena.»

—Una frase seva: «L'Àfrica m'ha guanyat el cor. No m'ha desarrelat.»

—«És una qüestió de vocació. No és cap artificio. Mentre estàs arrelat amb allò teu, podràs ajudar els altres. Mentre et coneguis, sàpigues qui ets i d'on surts, pots anar cap a l'altre i acceptar-lo com és perquè també té un origen, una raó de ser, una cultura i una identitat pròpia. És per això que mantinc tots els lligams possibles amb la terra mare.»

—A l'octubre de 1965 va marxar de Marsella amb un avió DC-8 que el va transportar a Burkina Faso, que abans es deia Alt Volta. Són 44 anys, entre aquell país i el Níger. Quan mira endarrere, què hi veu?

—«L'Àfrica també ha canviat i hi ha hagut una evolució sociopolítica. Hi ha hagut una presa de consciència que ara són molt més independents i

Josep Frigola, la setmana passada a Figueres. / MANEL LLADÓ

que haurien de funcionar d'una forma més autònoma que no aquells anys, que eren els primers després de l'època colonitzadora. En aquest sentit, han crescut i s'han desenvolupat en tecnologia i en infraestructures, però jo diria que pel que fa a la base, a la gent, no hi ha hagut gaires canvis. Mantenen un nivell rural força elevat. Al Níger el 80% de la població encara és rural, i a Birnin-Konni o Dogondoutchi, ciutats de 40.000 o 50.000 habitants, les vaques i els xais encara volten pel mig dels carrers.»

—Quaranta anys enre les diferències entre Europa i l'Àfrica no eren tan evidents com ara. Per dalt s'ha tensat molt la corda.

—«Mira, al primer món quan no es creix es diu que s'està en crisi. És aquest creixement aritmètic que allà és molt feble. Allà,

quan es diu que s'ha crescut un 2%, un 3% o un 4%, en respecte que s'ha crescut? Uns creixen des de la misèria i els altres des de la riquesa. Això provoca una desproporció terrible i causa que a tot el continent africà hi hagi masses de gent que no tenen el mínim per viure.»

—Confiar en els governs per resoldre-ho és difícil i els africans no saben reivindicar o no ho poden fer. Hi ha una mena de conformisme endèmic amb una situació hostil.

—«Vaig escriure un article on deia que s'ha de tenir dret a saber els drets que s'han d'exigir, i això molta gent no ho sap o no saben com poden fer-ho. Molts cops ja saben que no els escoltaran o que no se'n sortiran. A la base hi ha molt de fatalisme. Pensen que no hi poden fer res.»

—La corrupció fins on impregna la societat africana?

—«El problema de l'Àfrica és que el poder fa un conglomerat on hi és tot: la política, la justícia, el legislatiu, l'economia. Tot va massa junt. És tot un feix i no hi ha cap alternativa, i si es volen reclamar uns drets ja es fan manifestacions, però no s'arriba més enllà. Nosaltres, en els programes d'educació, fem un treball de despertar consciències perquè la gent sàpiga que pot reclamar i obtenir moltes coses. Però és un treball molt lent. De corrupció certament n'hi ha molta i és una corrupció més visible, que fa més mal que la que pot haver-hi aquí, a Europa, que també n'hi ha. Allà fa molt més mal perquè hi ha una diferència de nivell entre els governants, funcionaris, administratius i el poble, però què poden

fer aquella gent? Quin dia hi haurà els sindicats de la gent rural, per exemple? Els funcionaris en tenen i els comerciants, també, però allà on hi ha més gent, que és al món rural, no n'hi ha. Allà hi ha influència

ció, la formació, el seguiment... Llavors els vam dir que ens deixessin fer la nostra feina i que ja els informàrem, i si en un moment determinat hi havien d'intervenir, ja hi intervindrien. D'alguna manera

“

EVANGELITZACIÓ

Evangelització i desenvolupament formen un conjunt. No anem a imposar, sinó a respectar la llibertat de consciència

ELS DRETS DE LES PERSONES

Fem un treball de despertar consciències perquè els africans sàpiguen que poden reclamar i obtenir moltes coses

”

política, ètnica i econòmica. Hi ha gent que s'escapa de la justícia perquè paga, o obté el permís de conduir perquè ho paga, encara que no sàpiga fer anar el volant.»

—Com veuen les elits i les classes dirigents del Níger els missioners europeus?

—«Una de les grans qualitats de l'Àfrica és l'hospitalitat. Potser quan toques unes fibres més profundes, surt una classe intel·lectual que treu una mica les unghes. Si discuteixes per què són pobres, contesten que és perquè els països rics volen que siguin pobres. No posaran gaire interès a veure si ells també estan implicats en el fet que hi hagi pobresa.

Amb la relació normal, la quotidiana, no hi ha cap problema. Amb el govern, ara les relacions també estan bé i hi col·laborem força. Hi va haver un moment que ho volien controlar tot: les normes, les consignes en el camp de l'educa-

s'aprofiten del fet que grans organismes internacionals o grans ONG treballen per un temps determinat, dos o tres anys, i tenen un pressupost i volen treballar. Nosaltres, que hi estem per anys i panys, els podem dir: 'el nostre nivell no és com el seu; per tant, posem-nos a to i fem les coses junts.' Penso que es pot anar molt lluny, però s'ha d'anar amb peus de plom perquè no puguin dir que som més que ells.»

—I tenen en compte que vostès fan un treball social però que són allà formant part d'una religió, la cristiana, que al Níger només professa el 0,2% de la població, i que la resta és musulmana?

—«En el nivell d'intervenció sociocultural que fem, la religió no hi pinta res. Per nosaltres desenvolupament i evangelització és una cosa que fa un conjunt. El que val és la persona humana i, en aquest sentit, et consideren el que